

ministrstva prosvete razrešenja višjega šolskega nadzornika Engelberta Gangla v Ljubljani, kakor poroča »Narodna Prosveta«. Slovensko učiteljstvo bi smatralo ta čin za hud udarec proti odličnemu nosilcu ideje narodnega in državnega edinstva med slovenskim narodom in učiteljstvom. Prosimo Vas, gospod ministrski predsednik, da s svojim vplivom to namero preprečite.

Učiteljsko udruženje Ljubljana.

Jelenc.

G. Milutin Stanković, Beograd (Učiteljski dom).

Radi razrešenja Gangla in srezkih nadzornikov in učinjenih persekucij vlada med našim udruženim učiteljstvom nepopisno ogorčenje. Storitve vse korake v zaščito udruženega učiteljstva. Napredno naše učiteljstvo je danes brezpravno. Ako ide prosvetna politika v tej smeri dalje, ne moremo jamčiti za enotnost in skupnost našega udruženja.

Poverjenišvo UJU — Ljubljana.

Jelenc.

Nasilja pod vladno zakona in pravice.

»Tabor«, štev. 220., 26. sept. 1924:

»Ne bomo veliko rekrimirali. Samo goja dejstva naj govore za one, ki jih še ni strast popolnoma zaslepila:

Za mesto učiteljice v Konjicah so prošle poleg drugih ena učiteljica z 19, druga z 7, tretja z 6 službenimi leti, vse dobro kvalificirane, dr. Korošec je dal mesto Slomškarici Angeli Rott, ki ima 4 leta in 4 mesece službe.

Za mesto učiteljice na dekliški osn. šoli v Celju sta prošli poleg Slomškarice iz Kranjske Mar. J., ki ima 18 službenih let, tudi dve učiteljici, ki ste že cela leta tam poučevali in ima ena tudi 18 let službe, druga pa 15 let in je njen mož v Celju definitiven učitelj. Dr. Korošec je dal mesto Slomškarici.

Za mesto učiteljice v Šmarju pri Jelšah se je potegovala učiteljica s 14 leti 8 meseci službe. Mesto je dobila Slomškarica z 10 leti 9 meseci službe.

Za mesto upravitelja v Hočah sta se potegovala poleg drugih: a) učitelj s prvovrstno kvalifikacijo in 25 let službe,

b) učitelj s prvovrstno kvalifikacijo in 34 leti službe. Mesto je dobil Slomškar Firm z 21 leti službe, ki je zdaj kot slomškarški organizator povrh še imenovan za okrajnega šolskega nadzornika v ptujsko-ormoškem okraju.

V Hočah je bilo razpisano tudi mesto učitelja. Proti vsem zakonskim določbam, zlasti proti § 106. točka b) izvršilnih predpisov k stalnemu šolskemu in učnemu redu je dr. Korošec potegnil za nos vse moške prošilce in imenoval učiteljico. Firmovo ženo, na to mesto. — Izrecno je predpisano, da smeta biti na štirirazrednih šolah največ dve učiteljici. Dve sta bili že dozdaj tam definitivni. Firmova je tretja.

Za upraviteljsko mesto v Sv. Križu pri Rogaški Slatini so se potegovali učitelji z dobro kvalifikacijo in z 28., 18 ter 15½ službenimi leti. Mesto je dobil Slomškar Slavko Černigoj s 15 službenimi leti.

Tako v letu 1924. po Kristusu v Jugoslaviji pod vladno »zakona in pravice«.

poravnava zapadle članarine. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Na polnoštevilno snidenje vabi predsednik.

= KRŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto, dne 11. oktobra t. l. v Kostanjevici. Začetek ob 10. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo o skupščini (poročata tov. Jurčec in Brezovar). 3. Slučajnosti. — Za skupen obed se naj vsakdo pravočasno javi šolskemu vodstvu v Kostanjevici. Udeležba obvezna za vse članstvo. Odbor.

= KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v sredo, dne 8. oktobra 1924 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopju v Kamniku. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu poročilo o pokrajinski skupščini UJU v Krškem in o državni skupščini UJU v Dubrovniku. Na zborovanju se razdele vsem članom članske izkaznice. Udeležba strogo obvezna!

= TRŽIŠKI (MOKRONOŠKI) KROŽEK zboruje v soboto, 11. oktobra t. l. v

slučaju dežja pa v ponedeljek 13. oktobra t. l. ob 10. uri v šentpeterski šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Praktično predavanje o vzgoji dreves na šolskem vrtu. 3. Kako postanem umen čebelar ali »čebelarstvo pri šoli«. Oboji predavanji je prevzel tov. ravnatelj Lunaček iz Št. Ruperta, ki bosta zbog njegovih bogatihkušenj in spretnosti gotovo zanimali ne le tovariše, temveč tudi gg. tovarišice. 4. Slučajnosti. — Radi obeda se je zglasiti vsaj 3 dni prej pri šolskem vodstvu v Št. Rupertu. Pridite vsi, da se spoznamo in vidimo koliko nas je še ostalo od lani ali prišlo na novo v naš kraj! — V. Bercé, t. č. predsednik.

= NOVOMEŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v soboto, 4. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v osnovni šoli v Novem mestu po tem dnevnem redu: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo o pokrajinski in državni skupščini UJU. 3. Šolski vrt kot učilo, poroča tov. Kossec. 4. Slučajnosti. Na zborovanju se bo pobirala tudi članarina za Slov. Šol. Matice. Zborovanje na Dvoru se odloži na pomlad. Pričakujem polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LOGAŠKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 11. oktobra 1924 ob 10. uri na Rakeku s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika in ugotovitev zborujočega članstva. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Poročilo o pokrajinski skupščini v Krškem; poročevalec Karol Štravs. 4. Predlogi, nasveti in slučajnosti. 5. Volitev novega odbora. Tovarišica blagajničarka prosi tem potom vse cenj. tovariše(ice), da v najkrajšem času poravnajo zaostalo članarino. Pred zborovanjem ob 9. uri je odborova seja. Odbor pozivlja članstvo na polnoštevilno udeležbo, kajti v sedanjih resnih časih je nadvse potrebna naša solidarnost in stanovska disciplina. — Predsednik.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje v četrtek, dne 9. oktobra t. l. ob 10. uri v risalnici »Mladike«. Dnevni red: 1. Zadnji zapisnik. 2. Poročilo predsednika in dopisi. 3. Poročilo o pokrajinski in glavni skupščini. 4. Razprava o internih društvenih zadevah. 5. Predlogi. 6. Slučajnosti. Pridite vsi in točno!

= BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje 11. oktobra 1924 v slučaju lepega vremena ob 9. uri na Dobljčah, v slučaju slabega vremena pa isti dan ob 13. uri v Črnomlju. Dnevni red: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Poročilo predsedstva. 3. Poročilo delegatov o pokrajinski in državni skupščini UJU. 4. Potovanje po Srbiji — poroča tovariš S. Mrovlje. 5. Učiteljska Samopomoč — poroča tovariš K. Barle. 6. Slučajnosti. Odhod iz Črnomlja na Dobljče ob 7. uri. Tovarišica Francka Završanova bo preskrbela onim, ki se bodo pravočasno javili, obed. Povratek iz Dobljč v Črnomelj ob 13. uri. Tu se vrši ob 14. uri ustanovni občni zbor »Poudružnice Slov. planin. društva za Belokrajino« s sledečim vzporedom: 1. Pomen podružnice za Belokrajino — poroča tovariš Ivan Zagažen. 2. Čitanje pravil. 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti. — Odbor.

Ko poročevalec nariše prav ob kratkem zgodovino »konvikta«, preide takoj k blagajniškemu poročilu ter pove, da je do dne 28. grudnia 1894. l. nabral za »konvikta« prostovoljnih doneskov 452 K 26 h (štiristo petdeset in dve kroni, dvajset in šest vinarjev). (Glej začasno blagajniško knjigo in »Učit. Tovariš« 1. 1895., št. 3., str. 55. in 56. v dopisu iz Ljubljane!)

V odbor za prvo upravno leto »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani« so bili izvoljeni ti-le gg.: Žumer Andrej, predsednik; Raktelj Fran. I. podpredsednik; Kecalj Al. II. podpredsednik; Režek Juraj, tajnik; Dimnik Jakob, blagajnik; Cepuder Josip, odbornik; Furlan Jakob, odbornik; Janežič Janko, odbornik; Likar Janko, odbornik.

Voljeni odbor je pričel poslovati takoj po občnem zboru, oziroma s 1. prosincem 1895. l. z gorečo željo, da bi ljubi Bog blagoslovil to podjetje, ravnanje se po besedah našega Slomška, ki pravi:

»Brez božje pomoči je vse naše prizadevanje brezuspešno.«

Poročila:

+ KONJIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO. Dne 14. junija je prihitelo učiteljstvo vsega okraja v prijazne Vitanje, kjer se je zbralo 39 tovarišev in tovarišic.

Tov. predsednik je pozdravil najprišrčnejše vse došlece, se spomnil kraja današnjega zborovanja, namreč Vitanja, ki so preživele svojo nemškutarsko zgodovino in ki so in ostanejo »slovenske Vitanje«.

Tov. Golež nam je nato poročal o nastanku in razvoju trga, o nastanku in razvoju župnije in obeh šol, slovenske in nemške, ki sta se po razsulu stare Avstrije združile v slovensko petrazrednico. Sedaj deluje na šoli narodno-napredno učiteljstvo, ki poučuje jugoslovansko mladino v jugoslovanskem duhu. Zanimivemu predavanju so prisotni sledili z največjo pažnjo, tov. predavatelju pa se je za vse predavanje zahvalil v imenu vseh navzočih tov. predsednik.

Po izvolitvi delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino se je zaključilo uspešno zborovanje.

Popoldne je posetila deputacija si-volasega tov. nadičitelja v pok. Koserja na njegovem domu, prinašajoč mu prščne pozdrave celokupnega učiteljstva. Tov. Golež pa je razkazoval vitanjske zanimivosti: razvaline starih gradov, elektrarno in fužine. Le težko smo zapustili prijazen kraj ter se razšli oziroma vrnili v smeri proti Konjicam, kličoč si »Na svidenje v novem šolskem letu«.

+ ŠMARSKO - ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo dne 14. junija t. l. svečano zborovanje v Rogaški Slatini. Od 67 članov jih je bilo navzočih 46. Predsednik Šumer pozdravi posebno prščno navzočega gosta: Jakob Dimnika, šolskega ravnatelja iz Ljubljane, iskrenega tovariša in neumornega delavca na kulturnem polju, ki lahko s ponosom gleda na svoje 45-letno delovanje in z mirno vestjo misli na oddih; tov. K. iz Benečije, ki nam je živ memento za delo v prid naciji, da čim prej dospe srečni dan osvobođenja tudi za one, ki bi radi bili pri nas srečni, a ne morejo in ne smejo.

Nato izroči bivšemu dolgoletnemu predsedniku našega društva tov. Tomislavu Kurbusu častno diplomu, katero mu poklanja društvo v znak hvaležnosti in priznanja.

Predsednik poroča o novem postopanju pri kompetencah, opozarja na važnost Tvornice učil za vse šolstvo in sporoči nekatere manj važne zadeve. Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri.

O »Etiki« je podaval tov. Zidar. Na podlagi razmotrivanja o današnji človeški družbi in njenem moralnem miljeju zaključuje, da bo treba tembolj stremeti za nekim višjim idealom, posebej etiko, h Kristu, ljubeznivemu, učečemu in odpuščajočemu.

O temi »Slovnica v službi pravopisa« je podaval tov. Volavšek. Iz obširnega in zelo skrbno sestavljenega referata bi bilo posneti sledeče misli:

Slovnica naj obravnava samo snov, ki ima za življenje praktičen pomen.

Stojimo na načelu strogega logično-genetičnega razvijanja. Dosedanje izkušnje izključujejo sistematično pot, dovoljujejo pa v posameznih slučajih mehan-

In če boče Bog naše podjetje blagoslovil, smemo zagotovljeni biti, da se bode svet, ki gleda ubogega učitelja tako rad preko ram, prepričal o nas, da smo se zavedali svojega poklica.

Bog z nami! Z Bogom začnimo in z Bogom končajmo!

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani.

J. Dimnik, t. č. blagajnik.

† Tovarišu L. Dolinšku v spomin.

V nedeljo, dne 21. septembra t. l. se je po Krškem pomikal ob milo donečih zvokih sokolske fanfare dolg, nepregleden sprevod. Belo, s cvetjem obloženo krsto so nosili Sokolji, na čelu sprevoda pa je stopala šolska mladina iz Leskovca in Krškega, saj je bil Lojze Dolinšek njen učitelj in vzgojitelj.

Ob preranem grobu pokojnika sta se poslovila tovariš Leopold Levstik kot predsednik učiteljskega društva in dr. Kandare kot starosta Sokola.

Dolinškovo delovanje je bilo kratko, a plodonosno. Eno leto je služboval v Cerkljah, zadnji dve leti v Leskovcu.

teljskega doma pri raznih prilikah in zborovanjih.

Štajerskim tovarišem pa ta namera ni bila po volji, češ, to je stvar »Zaveze slovenskih učiteljskih društev«, ne pa »Slov. učiteljskega društva« v Ljubljani. Slovensko učiteljsko društvo pa, ki je prvo to misel sprožilo, ni hotelo odstopiti od početega dela in vsled tega je nastalo nekako nasprotje ali bolje ljubosumnost med Slovenskim učiteljskim društvom in med nekaterimi člani »Zaveze«. Prišlo je že tako daleč, da se je zaneslo to nasprotje v slovenske politične liste, v kojih se je napadalo »Slov. učit. društvo«, »Učiteljski Tovariš« in »Konvikta«. (Glej »Slovenski Narod« z dne 24. prosinca 1894. l.) Na te napade je odgovoril »Učit. Tovariš« v člankih: »Bodi jasno!« (Glej »Učit. Tov.« 1894. l., št. 4., stran 49.; dalje glej tudi o tem v istem listu stran 60. v »Listku« in stran 61. v dopisu iz Ljubljane!) »Slovensko učiteljsko društvo« je zmagalo in nasprotniki so utihnili. Misel o »konviktu« se je pa bolj in bolj oživljala in tudi »Učiteljski Tovariš« ima od 4. številke leta 1894. naprej v vsaki številki na zadnji strani stalno rubriko s pozivom: »Spominjajte se Učiteljskega

konvikta« pri raznih prilikah in zborovanjih!

»Slovensko učiteljsko društvo« je vedno nadaljevalo pričeto delo in njega odbornik ter t. č. urednik društvenemu glasilu »Učiteljskemu Tovarišu« Jakob Dimnik je sestavil na podstavi sklepa občnega zbora »Slovenskega učiteljskega društva« z dne 28. grudnia 1893. leta (Glej »Učiteljski Tovariš« 1894. l., št. 2., stran 29. v »Društvenem vestniku« iz Ljubljane); »Načrt pravil društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani«, koja so objavljena v »Učit. Tov.« 1894. l., v 7. številki, stran 108. Načrt teh pravil se je predložil vladi v potrjenje.

Pravila društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani je c. kr. deželna vlada za Kranjsko z dne 17. vel. srpana 1894. l., števil. 10.261 potrdila. (Glej »Učit. Tov.« 1894. l., št. 23., str. 353.!) S tem je bil »konvikta« zagotovljen — na papirju. Treba je bilo čakati prvega občnega zbora. Ta se je vršil dne 28. grudnia 1894. l. v Ljubljani v mestni dvorani s nastopnim vzporedom: 1. Poročilo osnovnega odbora. (Poročevalec g. Jakob Dimnik). 2. Volitev odbora. 3. Nasveti.

ske vaje. Pravila nimajo praktičnega pomena, tem več pa vaje.

Oba referata sta bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Nato je predsednik tov. Šumer podal glavne misli o disciplinarnih predpisih za učitelstvo.

Kot delegat za glavno skupščino v Dubrovniku se izvoli tov. Glinšek, za namestnico pa tovarišica Jakličeva.

+ SLOVENJEBISTRIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v soboto, dne 20. septembra t. l. na deški šoli v Slovenski Bistrici ob prav lepi udeležbi. Izostalo je tokrat le 9 članov, ki so se skoraj vsi opravičili.

Pozdrav. V pozdravnem govoru se odhajajoči predsednik zahvaljuje za zupanje, ki ga je članstvo gojilo napram njemu, odkar je pred petimi leti prevzel predsedstvo. Posrečilo se mu je, zbrati vse učitelstvo našega okraja v društvo, razen dveh učiteljskih oseb.

Želi, da bi društvo spremljali dve zvezdi-vodnici — složnost in delo.

S prisrčnimi besedami pozdravlja navzočega našega prvoboritelja in voditelja tovariša ravnatelja Jelenca.

Prečitanje zadnjega zapisnika. Zapisnik junijskega zborovanja se prečita in odobri.

Stanovske in društvene zadeve. Tovariš ravnatelj Jelenc, burno pozdravljen, izčrpno in zanimivo poroča o dogodkih, zadevajoč učiteljski stan in o požrtvovalnem delovanju »Podpornega društva za učiteljske niške v Ljubljani«. S 1. januarjem 1925 pristopi društvu Slovenjebistriško učiteljsko društvo kot ustanovni član.

Poročilo. O svojih osebnih vtisih pri skupščini v Krškem poroča tovariš Tomazič z mladostno navdušenostjo, ki jo žalibog pogrešamo pri marsikakem tovarišu in tovarišici.

O izletu »Fer. Saveza« k Plitvičkim jezerom in slapovom Krke temperamentno poroča tovarišica Hribarjeva. Njeno nad vse zanimivo popisovanje je bila pač najboljša agitacija za pristop učiteljstva k »Fer. Savezu«.

H koncu čestita tov. Rainer tovarišu predsedniku na njegovem imenovanju za nadučitelja v Ljutomeru, obenem obžaluje njegov odhod, kajti tov. Karbaš si je znal pridobiti ugled in spoštovanje vsakega posameznika ter mu v imenu članstva obljublja, da bo društvo sledilo njegovim idealom in da bo skušalo delo nadaljevati po poti, ki jo je on začrtal.

Nasilja novega prosvetnega režima.

—na Slučaj Dequal. Čitateljem je znano, da je novi g. minister prestavil z uporabo čl. 71. kot prvega tov. Cirila Dequala iz Dvora v Ambrus. Danes slučaj nekoliko natančneje pojasnjujemo, da tov. vidijo, kako se pri nas meri pravica, — Dequal je služboval 7 let v Ambrusu. Leta 1920. je bil na lastno prošnjo premeščen na Dvor začasno v zvezi s premeštitvijo tov. Samca in Janežiča. Na državni praznik 1. decembra 1921 je v cerkvi pel z otroci »Bože pravde«. Po maši ga je v zakristiji napadel dekan G., zakaj ni pel slovensko. Rekel je, da dokler bo on župnik, se ne bo nikdar več pelo srbsko. Napadel ga je radi te himne tudi pri konferenci, potem pa vložil ovadbo po § 104. in pa tožbo radi žaljenja časti, češ, da je Dequal med konferenco rabil besedo »nesramno«. Državno pravdnitvo ni našlo povoda za preganjanje, okrajno sodišče pa je Dequala

Svojih zmožnosti ni uporabljal le v šoli, ampak tudi na prosvetnem polju. Sokolu je posvečal vse svoje moči. Ves prosti čas je uporabljal za izobrazbo naroda in za sokolske prireditve kot predsednik dramatičnega odseka v Leskovcu.

Kako je gorel za godbo, bodo pomnili gospodje pri Krškem salonskem orkestru. Navzlic zdravniških prepovedi je ob vsakem vremenu prihitiel iz Leskovca v Krško, kadar so ga pozvali. Težko bodo dobili namestnika, ki bi 1. vijolino tako mojstrsko obvladal, kot jo je Lojze Dolinšek. Dasi je bolehal že več let za sušico, bil je vedno vedrega duha, s svojimi dobrimi dovtipi je spravil tudi mračneža v dobro voljo. Kako so ga cenili ne le tovariši, ampak vsi, ki so ga natančneje poznali, je pričel njegov krasen pogreb.

Zelo ga pogrešajo njegovi ožji tovariši na leskovški šoli. Zaradi njegove nežno čuteče duše in dobrohotnosti so ga vzljubili kot svojega brata. Zato mu kličejo: »Hvala Ti na vsem in lahka Ti bodi zemlja!«

A. B.

kljub pomanjkljivim dokazom obsodilo na 100 Din. G. je zahteval nato še disciplinarno postopanje in Dequal je dobil pri okrajnem šolskem svetu v Novem mestu opomin. Imel je velike stroške, tudi mu je med tem umrl edini sin za škrlatinko, no, G. pa je le iskal prilike, kje bi ga še huje udaril. Leto pozneje je bil Dvor razpisan v definitivno nameščenje. Oglasil se je Dequal, ki je bil edini kompetent, prav dobro kvalificiran, prejel je več pohval in nagrado za vzorni šolski vrt. Ko je G. za to izvedel, je po svojem zaupniku župniku O. razglasil, da »če bo višji šolski svet imenoval Dequala, se bo pritožil na ministra, če bo minister potrdil imenovanje, se bo pritožil na kralja, in če bo še kralj potrdil, se bo pa ljudstvo dvignilo.« Ljudstvo pa seveda o vsem tem ni ničesar vedelo ter je Dequalu izkazalo zaupanje s tem, da ga je zaporedoma dve dobi izvolilo v občinski odbor. V Ljubljani pa niso bili točno poučeni, imenovanja niso izvršili in akt je ležal toliko časa, da je nastopil minister g. Korošec. Takrat pa se je uveljavil zopet dekan G. in je uspel. Čitali smo takoj v časopisju, da se Dequal iz nujnih službenih razlogov premešča v Ambrus, na Dvor pa pride iz Ambrusa tov. F. Mervar in njegova žena. Pri tem pa je zlasti zanimivo to, da se oba branita, niti Dequal noče v Ambrus, niti M. na Dvor. Dequal ima ženo doma z Dvora, ima posestvo, vrt in svoje gospodarstvo. Je občinski odbornik, ima otroke, na Dvoru se je popolnoma uživel in bi s premeštitvijo trpel veliko škodo. Ko so ljudje izvedeli za nameravano premešitev, so takoj nabrali 200 podpisov in poslali v Ljubljano 4 odbornike protestirat proti premešitvi, ker so z Dequalom popolnoma zadovoljni. Enako pa je M. začel navezati na Ambrus. Je blizu tam doma, ima tam sorodnike, uredil si je svoje gospodarstvo in si niti najmanj ne želi na Dvor. Tudi ambruška občina je poslala 3 zastopnike javit prosvetnemu oddečku, da M. ne puste iz Ambrusa. Ti so šli tudi k SLS in tam zagrozili, naj ob času volitev ne hodijo po glasove, če jim ne puste dobrih učiteljev pri miru. V Ljubljani so vse izjave zabeležili in poslali v Beograd. Na ministru g. Korošcu je sedaj, ali bo poslušal glas dveh občin, ali pa bo ravnal po slepem fanatizmu zaznamovanega dekana G.

Splošne vesti.

— O zadnjih persekucijah na prosvetnem polju so prinesli poročila tudi srbski in hrvatski listi, ki citirajo vse dogodke in nasilja v tem oziru iz »Učiteljskega Tovariša«. Posebno navajajo »kontiscirano« izdajo »Učiteljskega Tovariša«. Komentarje k temu prinašajo beograjska »Politika«, »Vreme«, »Samouprava«, Beogradske Novosti in »Reč« ter »Narodna Prosveta«, od zagrebških listov je poročala »Riječ« in »Novosti«. Registrirali so nasilja tudi Dubrovački in Splitski listi. Škandalozne prosvetne razmere in nasilja, ki jih uganja klerikalna stranka v prosvetnem resoru, vzbujajo torej pozornost tudi izven Slovenije in tudi srbska napredna javnost vedno bolj spoznava usodno napako, ki jo je napravila s tem, da je izročila prosveto klerikalni stranki ter obsoja klerikalno partizansko politiko.

— Na konservatorij v Ljubljani so sprejeti nastopni učitelji(ice), ki so dobili za čas študija potrebni dopust: Repovš Ivan, Černetova Josipina, Kmetova Marija, Lahajnerjeva Marija, Arltova Marija, Klemenčeva Ivana, Rudolfova Vida, Klovareva Sonja in Šušteršičeva Jožica.

— Pri zadnjih občinskih volitvah v Mariboru in v Celju pogrešamo zastopnikov učiteljskega stanu med izvoljeno listo, kar ne dela posebne časti in ne posebnega priporočila sestavljalcem list.

— **NABIRALCE »ZVONČKOVH«** NAROČNIKOV vnujno, kakor nujno prosimo, da poravnajo zastanke na naročnini »Zvončka«. V mesecih julij, avgust in september nismo prejeli skoro nikakega denarja. Zberite sedaj naročnino tudi za nazaj in nam jo nemudoma nakazite, ker moramo poravnati pri tiskarini račun tiska. Pričakujemo, da se zanesljivo odzovete tej prošnji.

Uprava listov.

— **Blagajnikom učiteljskih društev.** Vplačila na račun članarine so od meseca junija sem skoro pri vseh društvih (s prav malo izjemami) popolnoma izostala. Nekatera društva nam niti za prvo polovico niso poravnala članarine. Prosim tov. blagajnike, da napravijo v

tem oziru red, ker nam je sicer poslovanje pri poverjeništvu zelo otežkočeno. Vodstvo ima vsak dan izdatke, ki jih krije samo s članarino, saj veste, da je to edini dohodek poverjenišva.

Tovariše blagajnike nujno prosim, da nam nemudoma nakazejo vse zastanke na članarini, pa tudi obrok članarine za III. četrtletje. Kdor hitro da, dvakrat da!

— **Rez. art. potporučnik Srečko F. Kristan**, m. p. in učitelj-upravitelj nas naproša, naj lojalno popravimo, da ni bil nikdar suspendiran; glede ostalega pa, da po disciplinarni preiskavi. Ker je g. rez. art. podp. opremil svoj dopis s štampiljko svoje vojaške sarže, radevolje dodajemo še ta dostavek k našemu zadnjemu poročilu. — Nikakor pa se ne moremo strinjati z dvojno mero ministrstva prosvete v Beogradu in g. malega ministra prosvete v Ljubljani, da so se imenovanja v nekaterih slučajih zaradi disciplinarne preiskave odgodila, v drugih slučajih pa se postopa drugače.

— **Članica »Slomškove zveze«** gđ. Ana Grebenc, učiteljica v Smartnem ob Dreti izjavlja v »Slovincu« šte. 221. dne 27. sept. 1924, da ni bila nikdar članica UJU in je bila ves čas svojega službovanja članica »Slomškove zveze«. — Rade volje potrjujemo, da imenovana ni članica UJU. Bila je pomotoma zamenjana z istoimeno gđ. A. G., našo članico ter s tem popravljamo pomoto.

— **Uradni list.** Strokovno tajništvo potrebuje v svrhu dopolnitve zbirke Uradnega lista šte. 25. iz leta 1918. Kdor izmed tovarišev more preskrbeti omenjeno številko, ki je edina manjkajoča v celi zbirki, naj to javi po dopisnici.

— **Uredništvo »Naše Otadžbine«** javlja svojim prijateljem in pretplatnicima ovo: Usled ferijalnog putovanja sa daciama i teške žalosti u familiji nijesu mogli izači brojevi za juli i avgust, nego se sada štampa septembarski broj kao 7., pa će do konca godine izači deset brojeva. Tako će odsada list uopće izlaziti. Kako je urednik prikupio novog i zanimljivog materijala, nada se, da će ga prijatelji i pretplatnici novim prilikam još srdacnije poduprijeti u radu za prikazovanje Otadžbine u rječi i slici. Još imade kompleta za g. 1924. Pretplata je 40 Din, a šalje se prof. Dušanu Jakšiću u Karlovcu (gornjem).

— **P. n. poverjenike Slov. Šolske Matice** prosim, da mi vpošljejo nabiralne pole članov za tekoče leto s članarino vred zanesljivo do 20. oktobra t. l. Dvoje knjig je dotiskanih, na tisk čaka samo še »Zbornik«. Če store poverjeniki s člani vred do gorenjega roka svojo dolžnost, tedaj bodo letošnje Matične knjige v rokah članov že prve dni decembra. Prosim torej, da ne bo brezpotrebne zamude. Letna članarina znaša kakor lansko leto Din 30. — Pavel Plesničar, blagajnik Slov. Šol. Matice, Ljubljana, Komenskega ul. 8.

— **Usposobljenostne preizkušnje za osnovne in meščanske šole** se prično na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani dne 4. novembra 1924 ob 8. uri zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pripest k usposobljenostni preizkušnji se naj predložijo po šolskem vodstvu pravočasno okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najpozneje do dne 25. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščen, se bo pravočasno obvestil; posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — **Izpraševalna komisija za osnovne in meščanske šole v Ljubljani.**

— **Učitelj(ce) srpskog ili hrvatskog jezika iz Ljubljane i okolice**, koji poučavaju na osnovnim i građanskim školama samo taj predmet, uputili su gosp. Ministru Prosvete predstavku, u kojoj mole, da im se maksimum sati snizi na 18. Predstavka je dovoljno obrazložena i potkrepljena s jakim razlozima. Učitelji tog predmeta poučavaju u 10, 12 i više razreda, nekoji idu iz jedne škole u drugu sa ukupnim brojem učenika 400—500. Koliko takva učitelja izmori samo govorenje u više puta, zagušljivoj i prašnoj sobi, tumačenje, ispitivanje, pa popravljane samo škol. zadaća, kad dođe na učitelja oko 2500 i više svezaka (godišnje 6 škol. zad.), a da ne govorimo o domaćim vežbama. Tu tegobu te fizičku i duševnu napornost sećaju osobito učitelji građanskih škola i viših razreda osnovnih škola (6—8). Mislimo, da navedeni razlozi dovoljno govore za sniženje broja sati, te smemo s punim pravom očekivati naredbu gosp. Ministra u tom smislu, za sve učitelje(ice), koji u Sloveniji poučavaju samo srpski ili hrvatski jezik.

— **Usposobljenostni izpiti za osnovne in za meščanske šole** pred izpraševalno komisijo v Mariboru (na državnem moškem učiteljsku) se prično dne 4. novembra 1924 ob 8. uri zjutraj. Pravilno opremljene prošnje naj se vpošljejo potom šolskega vodstva okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najkasneje do 25. oktobra 1924 v rokah izpraševalne komisije. Posebna obvestila o pristupu k izpitu se ne bodo razpošiljala. — Predsednik.

— **Na Meži pri Dravogradu** je preminula upokojena učiteljica Alojzija Dominkuš v 65. letu starosti. Službovala je na mnogih šolah bivše Štajerske. Prizadetima sestrama upok., učiteljicama Irmil in Gizeli Dominkuš, naše sožalje!

Uspešno sredstvo proti vsem vrstam revmatizma.

Pred enim letom se je posrečilo imetitju biloško - bakteriološkega laboratorija dr. Rahleju iznajti zdravilo **Radio-Balsamica**, ki je najbolje sredstvo proti vsem vrstam revmatizma. Dr. Rahlejevo zdravilo je splošno znano kot najradikalnejše sredstvo proti revmatizmu, ne samo v naši državi, ampak tudi v inozemstvu, kar dokazujejo priznanja zdravnikov in zahvalna pisma tisocev ozdravljenih bolnikov. Radio-Balsamica se izdeluje na povsem novih principih in je absolutno neškodljivu srcu, tudi na koži in organizmu sploh ne pušča nikakih sledov. Bolniki, ki so se preje zdravili leta in leta v kopališčih, so okrevali že po uporabi dveh do treh steklenic tega čudotvornega zdravila.

Zdravilo se izdeluje in dobiva v laboratoriju dr. Rahlejeva, Beograd, Kossowska ulica 43.

Naša gospodarska organizacija.

—g Darila za »Učiteljski konvikt«: Ruša, Nuša in Slavka Kersnikove na Brdu pri Lukovici, v počestčenje spomina pok. ravnatelja **Jakoba Dimnika**, 250 Din; Julka Povšnar-Zalokarijeva, učiteljica v Kokri, v spomin obče priljubljenega ravnatelja **Jak. Dimnika**, 100 Din; Božo Račič, upravitelj osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani, 10 Din članarine; Engelbert Gangl, višji šolski nadzornik, 10 Din članarine; Ignacij Križman, nadučitelj v pokouju v Gorici, po ravnatelju L. Jelenču v počestčenje spomina pok. **Jak. Dimnika**, 160 Din. — Za Ganglov kamen: Amalija Keceljeva, učiteljica v Ljubljani, 100 Din. — Darovateljem se izreka prisrčna hvala! — Današnji izkaz: 630 Din, zadnjič izkazanih 23.120 Din; skupaj 23.750 Din.

Obrambni vestnik.

V POJASNILO.

»Slovenec« poroča v eni zadnjih številkih z velikim zadoščanjem, da sem »sfrčal« iz kluba demokratskih učiteljev. Izjavljam, da nisem sfrčal iz kluba v smislu »Slovenčeve« notice, temveč sem sam izstopil iz kluba in odbora, ker se ne strinjam z delovanjem oziroma nedelovanjem te organizacije.

L. Jelenc.

—d Zloraba prižnice ali klerikalcem raste greben tudi v cerkvi. (Iz Maribora.) V nedeljo 31. avg. t. l. je Magdalenski kaplan v Mariboru Živornik s prižnice rolnel nad učiteljstvom, češ, da so si že napravili načrt, kako bi odpravili iz šole križ, veronauk in duhovnike, da ne hodijo v cerkev, zanemarijajo spoved in obhajilo, ne vodijo otrok v cerkev itd. Črnil je učitelje kot najhujše verske nasprotnike ter je pozival poslušalce, naj skrbje, da dobimo učitelje, ki bodo vodili otroke v cerkev, prejemali z njimi obhajilo, molili z njimi, in ki se ne bodo izogibali duhovnikov. Pozival jih je, naj pridno segajo po knjižici, ki boče v ti zadevi v kratkem izšla. (»Krščanska šola«). Klerikalci so doslej po »Straži« in »Slov. Gospodarju« črnili in blatili vlado, zdaj jim je ta po godu, da le sedi v nji njihova stranka; odslej se mislijo zaganjati kar pavšalno v učiteljstvo ter ga razdvojiti v svoje strankarske in osebne namene. Toda mi upamo, da bode učiteljstvo moralno tako močno, politično pa toliko zrelo, da se obrekovalnega lajanja ne bo ustrašilo, temveč da bode tudi v naprej ostalo edino ter da bode neumorno delovalo za narod in državo, ne boječ se črnih intrig. Za slovo iz Magdalenske fare si je dovolil obrekovanje vsega slovenskega učiteljstva baš tik pred začetkom šolskega leta, kakor da bi